

УКРАЇНА

(19) UA

(11) 54141

(13) A

(51) 7 A23F3/34

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ
І НАУКИ УКРАЇНИДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ
ВЛАСНОСТІОПИС
ДО ДЕКЛАРАЦІЙНОГО ПАТЕНТУ
НА ВИНАХІДвидається під
відповідальність
власника
патенту

(54) КОМПОЗИЦІЯ ФІТОЧАЮ "ШОВКОВИЧНИЙ"

1

2

(21) 2002054228

(22) 23 05 2002

(24) 17 02 2003

(46) 17 02 2003, Бюл. № 2, 2003 р.

(73) ІНСТИТУТ ШОВКІВНИЦТВА УКРАЇНСЬКОЇ
АКАДЕМІЇ АГРАРНИХ НАУК(57) Композиція фіточаю, що містить сухі
подрібнені компоненти лікарських рослин, у томучислі листя шовковиці, яка відрізняється тим, що
вона додатково містить плоди шовковиці та листя
трави м'яти перцевої за наступним співвідношен-
ням компонентів, мас. %

листя шовковиці	75-80
плоди шовковиці	8-10
листя м'яти перцевої	решта

Винахід відноситься до харчової промисловос-
ті і стосується виробництва замінників чаю.

Відома композиція замінника чаю, що містить
компоненти різних лікарських рослин, що без до-
гляду ростуть у лісах, луках (Г. Свиридонов Лес-
ные чаи // Наука и жизнь - 1978 - №7 - С 158-
160). Однак у зв'язку із значним погіршенням до-
вілля у деяких областях України, що перш за все
пов'язано з радіоактивним забрудненням лісів,
використання лікарських рослин без відповідного
радіаційного контролю може негативно позначи-
тись на здоров'ї людини.

Відомо також фіточай з листя шовковиці (Кли-
менко С.В. Шовковица корисна і смачна // Дім, сад,
город - 1993 - №3 - С 12-14). Його використовую-
ють як жарознижуючий, заспокійливий і протиза-
пальний засіб.

Недоліком цього фіточаю є недостатній вміст
вітамінів, мінералів та інших фізіологічноактивних

сполук. До того ж смакові, ароматичні властивості
та зовнішній вигляд напою мають низькі показники.

Мета винаходу - створення композиції фіточаю
для приготування напою з підвищеним вмістом
вітамінів, мінеральних речовин з приємним арома-
том, смаком та зовнішнім виглядом.

Реалізація винаходу здійснюється на підставі
додаткового введення у відомий фіточай з листя
шовковиці сухих подрібнених трав м'яти перцевої
та плодів шовковиці білої.

Використання у композиції плодів шовковиці
значно збагачує напій вітамінами, зокрема С, В₁,
В₂, Р, органічними кислотами та іншими фізіологі-
чноактивними речовинами. Разом з цим плоди
чорного кольору надають напою зовнішній вигляд,
що дуже нагадує напій із зеленого чаю.

М'ята, яка входить у композицію, завдяки вміс-
ту ефірної олії надає напою специфічний аромат
та смак.

Таблиця 1

Хімічний склад відомого та запропонованого фіточаю

Відомий	Запропонований
Листя шовковиці	
Протеїн - 1 8-20%	Протеїн - 16-20%
Ліпіди - 5-16%	Ліпіди - 5-16%
Клітковина - 9-10%	Клітковина - 9-10%
Вуглеводи - 14-16 %	Вуглеводи - 14-16%
в т ч	в т ч
Цукор - 11-12%	Цукор - 11-12%
Крохмаль - 3-4%	Крохмаль - 3-4%
Вітаміни	Вітаміни
в т ч	в т ч

(19) UA (11) 54141 (13) A

Відомий	Запропонований
Листя шовковиці	
Каротин - 0,5-0,9мг/кг	Каротин - 0,5-0,9мг/кг
С - 0,5-0,6%	С - 0,5-0,6%
Рутин - 1-2%	Рутин - 1-2%
Ефірну олію - 2,5-10 ⁻³ %	Ефірну олію - 2,5-10 ⁻³ %
Фосфор - 1450-1550мг/кг	Фосфор - 1450-1550мг/кг
Калій - 15600-16400мг/кг	Калій - 15600-16400мг/кг
Кальцій - 24000-25200мг/кг	Кальцій - 24000-25200мг/кг
Марганець - 46-64мг/кг	Марганець - 46-64мг/кг
Залізо - 17-41мг/кг	Залізо - 17-41мг/кг
	Плоди шовковиці білої
	Ефірна олія (у насінні) - до 1%
	Цукри - до 12%
	Органічні кислоти (яблучна і лимонна) - до 0,2%
	Пектинові речовини - до 0,2%
	Вітамін С - до 900мг/%
	Трава м'яти перцевої
	Ефірна олія - 1-2,75%

Приклад

Для приготування композиції фіточаю беруть висушену та подрібнену рослинну сировину, мас %

листя шовковиці - 75-80

плоди шовковиці - 8-10

трава м'яти перцевої - решта

Сировину ретельно змішують до однорідного розподілу компонентів сировини у всьому її об'ємі

Для спрощення дозування та використання споживачем сухий фіточай розфасовують у паперові пакетики порціями масою по 2,0г

Для одержання гарячого напою пакетики кладуть у склянку об'ємом 250мл і заливають кип'ятком, витримують 7-10хв, проціджують і п'ють як звичайний чайний напій при бажанні з цукром чи медом

Хімічний склад композиції відомого та запро-

понованого фіточаю подано у табл 1. Порівняно з відомим завдяки плодам шовковиці він додатково містить протеїн, ліпіди, ефірну олію, цукри, органічні кислоти (яблучну та лимонну), пектинові речовини, вітаміни В₁, В₂, Р, рутин, глікозид тутин, значну кількість заліза у легкодоступній для організму формі

М'ята перцева додає запропонованому чаю ефірну олію, каротин, бетаїн, гесперидін, уреолову і олеанолову кислоти, дубильні речовини, а також гіркоти та інші корисні для людини біологічно активні речовини

В табл 2 наведено органолептичні показники сухої композиції фіточаю та одержаного з нього гарячого напою, які визначила дегустаційна комісія. Оптимальній рецептурі наведеного чайного напою вона надала товарну назву "Шовковичний"

Таблиця 2

Органолептичні показники композиції фіточаю "Шовковичний" та гарячого напою

Показник 1	Характеристика сухої композиції фіточаю	Характеристика гарячого напою
Зовнішній вигляд	Подрібнена суха рослинна сировина	Прозора рідина
Колір	Сухого зілля	Зеленого чаю
Смак		Солодкуватий зі смаком м'яти
Аромат	Слабкий аромат м'яти	Аромат м'яти

Використання запропонованої композиції фіточаю, порівняно з відомою, завдяки додаванню плодів шовковиці та трави м'яти перцевої дає змогу одержати фітонапій з підвищеним вмістом вітамінів, органічних кислот, мінеральних речовин та іншими біологічно активними речовинами з приєм-

ним ароматом, смаком та зовнішнім виглядом. Щоденне вживання запропонованого напою має загально зміцнюючу та оздоровчу дію на організм людини, Господарства, що мають плантації шовковиці в екологічно чистій зоні, легко можуть налагодити виробництво фіточаю з шовковиці